

VÝBĚROVÁ REŠERŠE

Z PEDAGOGICKÉ BIBLIOGRAFICKÉ DATABÁZE

ZE ZAHRANIČNÍCH ČASOPISŮ

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

ČERVENEC-SRPEN 2024

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Anders arbeiten in Zeiten des Lehrkräftemangels / [Jak pracovat jinak, když je nedostatek učitelů] / Andrea Albers – ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 1 (Januar) (2024), s. 6-10.

Článek uvádí číslo časopisu věnované problémům spojeným s nedostatkem učitelů, který se v budoucnu v německém prostředí očekává. Podle prognóz se zvýší počet žáků, ovšem klesne počet učitelů, především z toho důvodu, že do důchodu odejdou vyučující generace tzv. baby boomu. Následně bude trvat několik let, než je nahradí plně kvalifikovaní učitelé. Autorka článku se zamýšlí nad návrhy, které jsou v současnosti předkládány a jejichž ústředním tématem je zodpovězení otázky: Jak mohou školy pracovat jinak, aby navzdory nedostatku učitelů poskytly žákům kvalitní vzdělání? Jsou uvedena některá řešení, často provizorní, jež jsou navrhována v jednotlivých spolkových zemích. Patří k nim i návrh na zásadní omezení částečných úvazků ve školství: učitelé, kteří budou chtít pracovat méně než na tříčtvrtěním úvazek, budou musit svoji žádost důkladně odůvodnit.

učitel ; nedostatek pracovních sil ; kvalita vzdělání ; částečný pracovní úvazek ; prognóza ; důchod ; počet žáků ; Německo

<http://katalog.npmk.cz/documents/534692>

2.

The effect of changes in legal institutions weakening teachers' unions on districts spending on teacher compensation / [Vliv oslabení učitelských odborů v právních institucích na výdaje okresů na odměňování učitelů] / Eunice Sookyung Han, Emma Garcia -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 130, č. 2 (February 2024) (2023/2024), s. 239-273.

Studie zkoumá dopady právních změn (z let 2011-2012) na odbory učitelů a na výdaje na učitelské mzdy a benefity v pěti státech USA (Idaho, Indiana, Michigan, Tennessee, Wisconsin). Analýza provedená pomocí dvou metod (DID, difference-in-difference, a SCM, synthetic control method) ukazuje, že po zavedení reformy došlo k významnému poklesu výdajů na mzdy o 6 % a na benefity téměř o 10 %, což může vést k horší kvalitě vzdělávání. Studie potvrzuje dlouhodobé

negativní efekty reformy a doporučuje další výzkum zaměřený na vliv těchto legislativních změn na kvalitu učitelů a studijní výsledky.

výzkum ; legislativa ; výsledek výzkumu ; odbory ; mzda ; učitel ; kvalita vyučování ; systém výchovy a vzdělávání ; Idaho ; Indiana ; Michigan ; Tennessee ; Wisconsin ; 2011-

<http://katalog.npmk.cz/documents/535270>

3.

Framing and efficacy of university-required diversity courses in the research literature / [Rámec a účinnost povinných kurzů diverzity na univerzitách v odborné literatuře] / Christine Zabala Eishofer -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 93, č. 4 (August) (2023), s. 491-527.

Tento článek se zabývá výzkumem povinných kurzů diverzity na univerzitách. Během 30 let bylo analyzováno 25 kvantitativních a kvalitativních výzkumných studií o těchto kurzech. Výzkum se zaměřuje na to, jak studenti kurzy vnímají a jaké z nich mají přínosy. Autorka studie upozorňuje, že kromě splnění formálních požadavků by tyto kurzy měly aktivně přispívat k lepšímu porozumění diverzity a podpoře studentů z marginalizovaných skupin.

vysoká škola ; analýza ; výzkum ; kurz ; inkluze ve vzdělávání ; postoj ; postoj studenta ; integrace ; multikulturalismus ; výchova a vzdělávání ; etnická menšina ; školství ; vzdělávání ; školská politika ; Spojené státy americké ; diverzita

<http://katalog.npmk.cz/documents/534145>

4.

Growth Mindset in der Schule / [Růstové myšlení ve škole] / Nadine Emmerling -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 4 (April) (2024), s. 6-10.

Článek otevírá tematické číslo časopisu věnované růstovému myšlení a jeho vlivu na úspěšné učení. Upozorněno je na dvojí nastavení lidské mysli: člověk s fixním nastavením mysli se drží svých dosažených dovedností a bojí se změny a neúspěchu, zatímco člověk s růstovým nastavením mysli neustále pracuje na svém rozvoji. Nastavení mysli učitelů i žáků je klíčové pro využití a rozvoj talentů ve škole. Důležité je, aby se učitelé zaměřovali nikoliv na neúspěchy žáků, ale na jejich potenciál, který by jim měli pomáhat rozvíjet. Článek odkazuje na studie, které se výzkumem mysli ve školním prostředí zabývají.

myšlení ; úspěch ; talent ; žák ; pedagogická podpora ; role učitele ; učení ; rozvoj osobnosti ; pedagogický výzkum

<http://katalog.npmk.cz/documents/535329>

5.

How consistent are meanings of "evidence-based"? : a comparative review of 12 clearinghouses that rate the effectiveness of educational programs / [Jak konzistentní jsou významy termínu "evidence-based"? : srovnávací přehled 12 clearinghousů, které hodnotí účinnost vzdělávacích programů] / Mansi Wadhwa, Jingwen Zheng, Thomas D. Cook -- eng
– Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 1 (February) (2024), s. 3-32.

Tento článek zkoumá 12 vzdělávacích institucí typu clearinghouse (CHS), což jsou organizace, které shromažďují, hodnotí a distribuují informace a zdroje týkající se vzdělávacích programů, politik a výzkumu. Autor zkoumá, proč se CHS často neshodují ve svých závěrech o stejných intervenčních programech, přičemž hlavní příčinou jsou různé standardy hodnocení důkazů. Následkem těchto rozdílů je omezená shoda mezi CHS, což snižuje validitu pojmu "evidence-based". V závěru textu se doporučuje diskuse o sjednocení standardů hodnocení mezi CHS, aby bylo dosaženo větší konzistence a spolehlivosti při hodnocení programů.

informační instituce ; informační systém ; informační síť ; vzdělávání ; informační služby ; rozšiřování informací ; výzkum

<http://katalog.npmk.cz/documents/534416>

6.

Marketing and school choice : a systematic literature review / [Marketing a volba školy : systematický přehled literatury] / Ellen Greaves, Deborah Wilson, Agnes Nairn -- eng
– Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 93, č. 6 (December) (2023), s. 825-861.

Tento systematický přehled literatury mapuje a analyzuje existující výzkumy týkající se marketingových praktik základních a středních škol a jejich dopadu na vzdělávací výsledky a sociální spravedlnost. Výzkum se zaměřuje hlavně na tržně orientované školy v USA a jejich mezinárodní pobočky. Studie analyzovala různé marketingové techniky, které školy ke své propagaci využívají, což může být spojeno s inovacemi, ale i se selektivním přístupem k žákům, který vede k nerovnosti.

základní škola ; střední škola ; sociální nerovnost ; marketing ; soukromá škola ; výchovně-vzdělávací zařízení ; škola ; sociální diskriminace ; přehledová zpráva ; Spojené státy americké ; propagace

<http://katalog.npmk.cz/documents/534259>

7.

Oftal'motrenažery / [Oftalmologické trenažéry] / Larisa Vasil'jevna Zimina, Zinajda Vasil'jevna Sidorova, Ljudmila Michajlovna Tarasova – rus

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X – Roč. 96, č. 4 (2024), s. 22-23.

Autorky článku vycházejí z vlastních zkušeností se slabozrakými dětmi předškolního věku (4-8 let) a seznamují s možnostmi rozvoje jejich dovedností prostřednictvím oftalmologických trenažérů. Využívají přitom principů pedagogického systému V. F. Bazarného. V článku je představen oftalmologický trenažér s vyobrazením cest doktora Bolíto (z knihy K. I. Čukovského) za jednotlivými zvířátky, přičemž si děti posilují motoriku okohybných svalů. Zároveň, vymyšlením a vyprávěním dalších příběhů o zvířátkách, rozvíjejí své řečové dovednosti.

motorika ; vizuální vnímání ; vada zraku ; zrakově postižený ; předškolní výchova ; předškolní dítě ; systém výchovy a vzdělávání ; řečová dovednost ; dětská kniha ; Bazarnyj, Vladimir Filippovič, ; Čukovskij, Kornej Ivanovič, ^d1882-1969.^d Doktor Ajbolit ; oftalmologie ; trenažér ; věk 4-8

<http://katalog.npmk.cz/documents/534593>

8.

Online teaching in K-12 education in the United States : a systematic review / [Online výuka od mateřské školy po střední školu ve Spojených státech : systematický přehled] / Carla C. Johnson, Janet B. Walton, Lacey Strickler, Jennifer Brammer Elliott -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 93, č. 3 (June) (2023), s. 353-411.

Pandemie COVID-19 v roce 2020 přiměla vzdělávací instituce přejít na online výuku pro žáky z programu K-12, což odhalilo její nedostatky. Studie identifikovala klíčové prvky pro plánování online výuky, aplikovatelné jak při nouzovém dálkovém vzdělávání, tak i plánovaném online vzdělávání. Přehled zdůrazňuje potřebu budoucího výzkumu prozkoumat různé přístupy, včetně úrovní školních tříd, sociálních skupin a školení učitelů, stejně jako účinnost různých platforem a podpůrných systémů.

covid-19 ; školství ; výuka ; distanční vzdělávání ; učitel ; žák ; učební prostředí ; e-learning ; základní škola ; role učitele ; Spojené státy americké ; online výuka ; online vzdělávání ; 2020-

<http://katalog.npmk.cz/documents/534110>

9.

Positive Fehlerkultur im Deutschunterricht / [Pozitivní kultura chyb v hodinách němčiny] / Anja Engel – ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 76, č. 4 (April) (2024), s. 23-25.

Článek se věnuje procesům v jazykové výuce, které jsou založeny na tzv. pozitivní kultuře chyb jako způsobu učení. Popsány jsou tři kroky při práci s textem: 1. vlastní korektura textu - žák si napsaný text po sobě několikrát přečte a provádí opravy, nejlépe tužkou; učitel pak vidí, jaké opravy žák sám provedl; 2. opravy textu mezi spolužáky, nejprve formou hlasitého předčítání (pozornost je věnována skladbě věty), následuje oprava písemné formy textu, opět tužkou; 3. finální oprava textu (stylistika, gramatika) učitelem. Článek nabízí i další postupy práce s textem; důležité je, aby žák získal pocit, že se opravou chyb skutečně učí a že učiteli na zlepšení jeho výkonu záleží.

chyba ; jazyková výuka ; práce s textem ; žák ; motivace výkonu ; role učitele ; korektury

<http://katalog.npmk.cz/documents/535381>

10.

Prejavy extrémizmu z pohľadu žiakov základných a stredných škôl = Manifestations of extremism from the perspective of primary and secondary school pupils / Marianna Pétiová
– slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže -- ISSN 1335-1109 -- Roč. 30, č. 1-2 (2024), s. 48-65.

Studie zaměřená na projevy extremismu z pohledu žáků základních a středních škol na Slovensku v letech 2016 až 2022 zkoumala širokou škálu negativních jevů, včetně rasismu, diskriminace a nošení extrémistické symboliky. Výzkum mezi žáky ve věku 12 až 18 let ukázal, že tyto projevy jsou nejčastější ve školním prostředí a mezi vrstevníky. Výsledky zdůrazňují potřebu cílené prevence a vzdělávání v oblasti tolerance a respektu již od mladého věku a také potřebu spolupráce mezi školou a dalšími (i mimovládními) organizacemi.

extremismus ; žák ; základní škola ; střední škola ; vzdělávání ; prevence ; tolerance ; rasismus ; diskriminace ; mládež ; etnická menšina ; prostředí ; výzkum ; výsledek výzkumu ; projev ; vrstevnická skupina ; výchova ; Slovensko ; věk 12-18 ; 2016-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/534294>

11.

Racial capitalism and student disposability in an era of school discipline reform / [Rasový kapitalismus a postradatelnost studentů v době reformy školní kázně] / Danfeng Soto-Vigil Koon, Hoang Pham, Cecelia Jordan, Seenae Chong, Bianca N. Haro, Jamelia N. Harris, Danielle Huddleston, Jeremy Prim -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 130, č. 2 (February 2024) (2023/2024), s. 207-237.

Studie zkoumá, jak rasové stereotypy a kulturní předsudky ovlivňují disciplinární opatření ve vybraných středních školách Kalifornie. Zjistila, že černošští, domorodí a latinskoameričtí žáci jsou častěji disciplinárně stíháni a vylučováni kvůli představě o nepřizpůsobivosti a hrozbě pro školní prostředí. Tato nerovnost je dle studie výsledkem stereotypů, které podporují tzv. rasový kapitalismus. Autoři v závěru textu doporučují, aby se vzdělávací instituce zaměřily na porozumění historii a politice zmíněných komunit a aktivně se vyhradily proti rasismu a dalším formám dehumanizace. Dále je třeba v budoucnosti reformovat vzdělávací systém, aby lépe reagoval na potřeby menšin.

výzkum ; střední škola ; výsledek výzkumu ; menšina ; kázeň ; žák ; školní prostředí ; kapitalismus ; rasismus ; ekonomika ; dějiny ; historické hledisko ; reforma ; systém výchovy a vzdělávání ; Kalifornie ; 2014-2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/535269>

12.

Reducing excellence gaps : a systematic review of research on equity in advanced education / [Redukce rozdílů v excelenci : systematický přehled výzkumu o rovnosti v rozšířeném vzdělávání] / Melanie S. Meyer, Yuyang Shen, Jonathan A. Plucker -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 94, č. 1 (February) (2024), s. 33-72.

Tento systematický přehled se zaměřuje na rozdíly v excelenci, což jsou rozdíly ve výkonnosti mezi různými podskupinami žáků, které vznikají v důsledku nerovností ve vzdělávání a společnosti. Autoři identifikovali 80 empirických studií publikovaných v letech 2010 až 2021. Výsledky ukázaly, že intervence se vyvíjely v poslední dekádě a naznačují, že přístup k rovnosti ve vyspělém vzdělávání by měl začínat přípravou (např. profesní rozvoj učitelů) a pokračovat umístěním, hodnocením a úpravami podle měnících se vzdělávacích potřeb žáků.

sociální nerovnost ; výkon ; efektivnost vzdělávání ; analýza ; výkonnost ; žák ; základní škola ; střední škola ; vzdělávání učitelů ; vzdělávání ; Spojené státy americké ; věk 5-18 ; 2010-2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/534430>

13.

The relations of morphological awareness with language and literacy skills vary depending on orthographic depth and nature of morphological awareness / [Vztahy morfologického povědomí s jazykovými a gramotnostními dovednostmi se liší v závislosti na ortografické hloubce a povaze morfologického povědomí] / Joong won Lee, Alissa Wolters, Young-Suk Grace Kim -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Review of educational research -- ISSN 0034-6543 -- Roč. 93, č. 4 (August) (2023), s. 528-558.

Studie se zaměřila na vztah morfologického povědomí s jazykovými a gramotnostními dovednostmi, jako je fonologické povědomí, ortografické povědomí, slovní zásoba, čtení slov, pravopis, plynulost čtení textu a porozumění čtení. Analýza zahrnovala 232 studií v 17 jazycích. Výsledky poskytují důležité informace o vztahu morfologického povědomí s jazykovými a gramotnostními dovednostmi a zdůrazňují jeho klíčovou roli v rozvoji těchto dovedností.

morfologie ; lingvistika ; výzkum ; gramatika ; fonologie ; komparace ; úroveň vědomostí ; slovní zásoba ; čtení ; psaní ; porozumění textu ; 1980-

<http://katalog.npmk.cz/documents/534146>

14.

Sociológia morálky v službe spoločnosti = Sociology of morality in the service of society / Ondrej Štefaňak -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže – ISSN 1335-1109 -- Roč. 30, č. 1-2 (2024), s. 11-19.

Studie se zaměřuje na roli sociologie morálky jako vědecké disciplíny, která zkoumá vztahy mezi morálkou a společností. Autor diskutuje o historickém vývoji tohoto oboru od klasických sociologů (Durkheim, Weber) až po současnost, kde se sociologie morálky věnuje popisu a analýze skutečných morálních postojů a hodnot. Dále se zabývá otázkou, zda může sociologie morálky přispět k formování "dobré společnosti" a jakou roli by měla hrát v budování morálního konsenzu v pluralitní společnosti.

morálka ; sociologie ; sociologický výzkum ; hodnota ; norma ; sociální prostředí ; společenský vývoj ; společenské vědy ; výchova ; věk 3-19

<http://katalog.npmk.cz/documents/534261>

15.

Vospitanije kak antropologičeskaja zadača : ot prošlogo k sovremennosti / [Výchova jako antropologický úkol : z minulosti do současnosti] / Irina Fedorovna Slepčova -- rus -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Doškol'noje vospitanije : ježemesjačnyj naučno-metodičeskij žurnal -- ISSN 0012-561X – Roč. 96, č. 4 (2024), s. 7-10.

Článek věnovaný novému pojetí národní výchovy a vzdělávání v Rusku ve své druhé části seznamuje s myšlenkami a koncepcí humánní pedagogiky Šalvy Amonašviliho. Autorka článku poukazuje na určitou návaznost jeho učení na pedagogické koncepce M. Montessoriové či V. Suchomlinského. Analyzovány jsou Amonašviliho filosoficko-teologické pohledy na dítě a jeho výchovu i požadavky, které klade na dobrého učitele a vychovatele. Pedagogické učení Amonašviliho je uvedeno do souvislosti s tradičním ruským konzervatismem a spiritualismem; z ideologického pohledu je pak představeno jako výchovná koncepce podporující národní zájmy.

národní vzdělávací program ; koncepce ; hermeneutická pedagogika ; humanismus ; filozofie výchovy ; vlastenecká výchova ; historické hledisko ; role učitele ; vychovatel ; národní identita ; tradice ; konzervatismus ; ideologie ; Amonašvili, Šalva Aleksandrovič ; Montessori, Maria ; Suchomlŷns'kyj, Vasyl' Oleksandrovyč ; Rusko ; Rusko (federace)

<http://katalog.npmk.cz/documents/534640>